

Фінансова санкція як рогова та вигова конструкція

Олег Костянтинович Бібик*

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
Харків, Україна

*e-mail: bibik.oleg377@gmail.com

Анотація

Актуальність теми дослідження зумовлено аналізом проблем відповідальності за наслідками обігу публічних коштів та підставами застосування штрафних санкцій при цьому. Якщо абсолютно зрозумілою і сталою є тенденція застосування цих засобів у цивільно-правовому регулюванні, то певні суперечності пов'язані із застосуванням штрафних санкцій у режимі господарсько-правового регулювання. Мета статті полягає в оцінці заходів податкового контролю, які відображають особливість застосування фінансових санкцій залежно від специфіки галузевого регулювання. Досягнення поставленої мети ґрунтується на виокремленні вихідних засад з'ясування правової природи фінансової санкції та деталізації особливостей її застосування залежно від предметної сфери окремих галузей. Особливе значення має з'ясування характеру певної комплексної конструкції – «адміністративно-господарського штрафу». Останній набув дуже широкого застосування при регулюванні відносин у сфері обігу фінансових ресурсів. У дослідженні застосовано широкий підхід до аналізу методів наукового пізнання. Системний метод реалізується в оцінці підстав існування єдиної системи фінансових санкцій незалежно від особливостей окремої галузі. Подібну систему становлять варіанти штрафів, які застосовуються в кримінальному, адміністративному, фінансовому, цивільному, господарському праві. Відповідним продовженням системного методу є метод порівняльного аналізу. Застосовуючи його в роботі, акцентується увага на спільних рисах, які виражають природу штрафу, та особливостях його застосування залежно від специфіки предметного регулювання кожної галузі. Досліджено узгодження підстав нарахування та природи штрафних санкцій залежно від галузевого регулювання. Розглянуто варіанти узгодження законодавства, що регулює настання несприятливих наслідків у вигляді застосування штрафу при розгляді спорів за участю суб'єкта владних повноважень. Наголошується на відсутності підстав визначати несприятливі наслідки для платника, спираючись на комплексну конструкцію міжгалузевого регулювання, а саме: застосування конструкції «адміністративно-господарського штрафу». Проаналізовано рівень та наявність наукових досліджень, які стосуються узагальнення порядку нарахування штрафів у режимі приватного та публічного регулювання, стан судової практики при розв'язанні аналогічних спорів. На підставі проведеного дослідження зроблено висновки та надано

рекомендації щодо застосування фінансових санкцій як у межах окремих галузей, так і на стику публічного та приватного регулювання.

Ключові слова: фінансова відповідальність; фінансове правопорушення; фінансова санкція; штраф; приватноправове регулювання відповідальності; адміністративний штраф.

Financial Sanction as a Generic and Specific Construction

Oleg K. Bibyk*

Yaroslav Mudryi National Law University,
Kharkiv, Ukraine

*e-mail: bibik.oleg377@gmail.com

Abstract

The relevance of the research topic is determined by the analysis of the problems of responsibility for the consequences of the circulation of public funds and the grounds for the application of fines. If the trend of using these means in civil-law regulation is absolutely clear and stable, then certain contradictions are connected with the application of fines in the regime of economic-law regulation. The purpose of the article is to evaluate tax control measures that reflect the specifics of the application of financial sanctions depending on the specifics of industry regulation. Achieving the set goal is based on identifying the basic principles of clarifying the legal nature of the financial sanction and detailing the specifics of its application depending on the subject area of individual industries. Elucidation of the nature of a certain complex structure – "administrative-economic fine" – is of particular importance. The latter has become very widely used in the regulation of relations in the sphere of circulation of financial resources. The research uses a broad approach to the analysis of methods of scientific knowledge. The system method is implemented in the assessment of the grounds for the existence of a single system of financial sanctions regardless of the specifics of a separate industry. A similar system consists of variants of fines that are applied in criminal, administrative, financial, civil, economic law. A corresponding continuation of the system method is the method of comparative analysis. Applying it in the work, attention is focused on common features that express the nature of the fine and the specifics of its application depending on the specifics of the subject regulation of each industry. The reconciliation of the grounds for calculation and the nature of fines depending on the industry regulation is studied. Variants of harmonizing the legislation regulating the occurrence of adverse consequences in the form of the application of a fine during the consideration of disputes with the participation of a subject of authority are considered. It is emphasized that there are no grounds for determining adverse consequences for the payer based on the complex design of inter-branch regulation, namely the application of the design of "administrative-economic fine". The level and availability of scientific studies related to the generalization of the procedure for calculating fines in the regime of private and public regulation, as well as the state of judicial practice in resolving similar disputes, were analyzed. On the

basis of the conducted research, conclusions were drawn and recommendations were made regarding the application of financial sanctions both within certain industries and at the border of public and private regulation.

Keywords: financial responsibility; financial crime; financial sanction; fine; private law regulation of liability; administrative fine.

Вступ

Метою цього дослідження є оцінка заходів податкового контролю, які відображають особливість застосування фінансових санкцій залежно від специфіки галузевого регулювання [1, с. 128–141]. Досягнення поставленої мети ґрунтується на виокремленні вихідних засад з'ясування правової природи фінансової санкції та деталізації особливостей її застосування залежно від предметної сфери окремих галузей. Це передбачає реалізацію декількох завдань.

По-перше, визначення вихідних засад щодо з'ясування природи фінансових санкцій, розуміння спільних рис, які є притаманними для штрафу в цілому [2, с. 76–93]. Насамперед ідеться про висновок стосовно формалізації через фінансову санкцію несприятливих наслідків для порушників законодавств. Крім того, штраф поєднує в собі як каральне, так і відновлювальне значення. Нарахування фінансової санкції на особу, яка несвоечасно або не в приватному обсязі сплатила податок, передбачає як кару для неї, так і відновлення матеріального становища для отримувача податкових платежів. Важливо при цьому враховувати, що в подібному випадку штраф за несплату податку спрямовується до того ж бюджету, куди і мав надходити податок чи збір [3]. Саме таким чином, забезпечується і відповідна фінансова спроможність держави та територіальних громад.

По-друге, порівняльно-правовий аналіз конструкції застосувань фінансових санкцій у режимі приватноправового та публічно-правового регулювання. При цьому системний аналіз реалізації цього завдання передбачає аналіз штрафних санкцій у публічному праві через деталізацію особливостей кримінально-правових рис реалізації таких приписів, специфіки адміністративно-правових штрафів та фінансово-правових. Приватноправове регулювання застосування штрафів породжує системну конструкцію, яка об'єднує спільні риси штрафів у режимі цивільного права і в режимі господарського права. Це саме обумовлює і врахування особливостей, які відрізняють їх одне від одного [4].

По-третє, галузевий аналіз застосування штрафу об'єктивно призводить до оцінки конструкції, яка на сьогодні набуває сталого характеру. Йдеться про

комплексну конструкцію адміністративно-господарського штрафу. Подібне поєднання різногалузевих умов впливу та наслідків поведінки учасників відносин породжує низку аргументів, на підставі яких робиться висновок щодо недоцільності застосування як подібного терміна, так і подібної конструкції. Найголовніше заперечення в цій ситуації пов'язується з тим, що адміністративно-правові та господарсько-правові засоби впливу на поведінку учасників відносин різнотипні. У режимі адміністративно-правового регулювання використовується сукупність імперативних засобів регулювання поведінки учасників відносин [5]. Господарсько-правові методи правового регулювання не лише допускають, а й передбачають диспозитивні методи регулювання. Поєднання в одній конструкції таких методів навряд чи можливе.

Матеріали та методи

У дослідженні застосовано широкий підхід до аналізу методів наукового пізнання. Системний метод реалізується в оцінці підстав існування єдиної системи фінансових санкцій незалежно від особливостей окремої галузі. Подібну систему становлять варіанти штрафів, які застосовуються в кримінальному, адміністративному, фінансовому, цивільному, господарському праві. Відповідним продовженням системного методу є метод порівняльного аналізу. Застосовуючи його в роботі, увага акцентується на спільних рисах, які виражають природу штрафу, та особливостях його застосування залежно від специфіки предметного регулювання кожної галузі. Метод практичної оцінки наукових висновків відображається в аналізі рішень судів по справах щодо застосування штрафних санкцій до порушників законодавства. Збалансованості наукового дослідження щодо використання таких методів додає і те, що разом із ними застосовується метод динамічного аналізу, який дає можливість розглянути та проаналізувати явище в динаміці через деталізацію процесу зміни, розвитку законодавства.

Дослідження природи штрафних санкцій як у режимі фінансово-правового регулювання, так і на межі із застосуванням штрафів іншими галузями права обумовлює аналіз матеріалів, які досліджують підстави та характер відповідальності в цілому. З'ясування вихідних засад відповідальності, наслідків правопорушення передбачає в подальшому і врахування різного роду акцентів, що виражають специфіку застосування штрафів в умовах окремих приватних та публічних галузей права. Пошук об'єктивної межі між галузевими режимами упорядкування несприятливих наслідків, специфіки приватноправових та публічно-правових підстав застосування штрафів ґрунтується на аналізі наукових розробок, дослідженні судової практики.

Результати та обговорення

Публічно-правове регулювання фінансової відповідальності

Фінансові санкції передбачають збалансоване їх застосування на межі декількох галузевих режимів. Підставами цього є узгодження розуміння та реалізація природи фінансової санкції як родової конструкції та їх видових проявів. Фінансова санкція (штраф) як певний несприятливий наслідок щодо оцінки поведінки особи, яка порушує законодавство, застосовується низкою галузевих режимів. Водночас особливості предметного регулювання відносин шляхом застосування притаманних саме цій галузі методів надає санкції видової специфіки. Штраф як покарання притаманний і приватному, і публічному регулюванню. Зрозуміло, що штраф характеризує несприятливі наслідки, які мають каральний характер відповідно до осіб, які порушили галузеве законодавство. Утім подібна єдність стосовно загальної оцінки природи та призначення штрафу, не виключає принципових розбіжностей у з'ясуванні його характеру в межах приватного та публічного регулювання.

Публічно-правове регулювання виходить із з'ясування природи штрафу як прояву примусу. Кримінально-правова природа штрафу пов'язується із умовами притягнення до кримінальної відповідальності, яке передбачає класифікацію системи покарань на: а) основні – завжди передбачені санкцією статей Особливої частини Кримінального кодексу України, призначаються тільки як самостійні, не можуть приєднуватись на додаток до інших видів покарань і сполучатись між собою при призначенні за одне кримінальне правопорушення; б) додаткові – мають допоміжний характер, не завжди передбачені в санкціях статей Особливої частини Кримінального кодексу України, одне чи декілька видів яких можуть призначатись за одне кримінальне правопорушення лише шляхом їх приєднання на додаток до основного і які самостійно призначені бути не можуть [6, с. 382–398]. Штраф належить до покарання, яке може бути призначене як основне, так і додаткове. Штраф – це грошове стягнення, що накладається судом у випадках і розмірі, встановлених в Особливій частині Кримінального кодексу України. Він може бути: а) змішаним (призначений судом і як основне, і як додаткове покарання) [7, ч. 3 ст. 52]; б) безстроковим (одноактовим) і загальним (універсальним). Штраф призначається судом не у твердій сумі, а в ставках неоподатковуваного мінімального доходу громадян, який на час призначення штрафу встановлений законодавством [6, с. 398–402].

В адміністративному праві такий примус є реакцією держави на правопорушення з метою попередження, припинення та притягнення особи до відповідальності, як переважно позасудовий засіб стосовно оцінки поведінки

як фізичних, так і юридичних осіб. Він застосовується поза організаційним підпорядкуванням, переважно в порядку оперативного впливу на підставі галузевого законодавства [8, с. 252]. Виступаючи за природою формою адміністративного стягнення, штраф є засобом реагування держави на порушення адміністративно-правової норми. Штраф є грошовим стягненням, що накладається на громадян, посадових та юридичних осіб за адміністративні правопорушення у випадках і розмірі, встановлених КУпАП та іншими законами України [9, ст. 27]. В основі визначення штрафу в режимі адміністративно-правового впливу знаходяться дві обставини: а) залежить від офіційно встановленого неоподаткованого мінімуму доходів громадян; б) встановлюється мінімальний і максимальний його розмір.

Податкове регулювання також оцінює штраф як несприятливий каральний наслідок для порушників податкового законодавства в режимі публічно-правового регулювання. Застосування штрафу в податкових відносинах розглядається як певне додаткове навантаження на порушника. Тобто він має сплатити несплачену суму податку чи збору і додатково до нього застосовується такий каральний засіб, як штраф. Застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) не звільняє платників податків від обов'язку сплатити до бюджету належні суми податків та зборів. Штрафні (фінансові) санкції (штрафи) за порушення норм законів з питань оподаткування або іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються в порядку та розмірах, встановлених Податковим кодексом України та іншими законами України. Застосування за порушення норм законів з питань оподаткування, не передбачених Податковим кодексом України та іншими законами України, не дозволяється [10, ст. 113].

Приватноправове регулювання застосування штрафних санкцій

Приватноправове регулювання також виходить із того, що має використовувати відповідні несприятливі наслідки стосовно осіб, які порушили законодавство. «Цивільно-правова відповідальність спрямована не безпосередньо на особистість правопорушника, а опосередковано, через його майнову сферу. Майновий характер відповідальності обумовлений насамперед предметом цивільного права... основною метою (функцією) відповідальності у цивільному праві є відновлення порушеного суб'єктивного права... відповідальність у цивільному праві полягає у відшкодуванні збитків, сплаті неустойки тощо» [11, с. 362–363]. Неустойка, як засіб цивільно-правової відповідальності має певний додатковий, похідний характер. У цьому випадку йдеться про ті майнові обов'язки, яких у особи до притягнення до відповідальності не було. Неустойка – грошова сума або інше майно (рухоме

та нерухоме), яке боржник повинен передати кредитору у разі порушення боржником зобов'язання [12].

Системна конструкція неустойки передбачає застосування штрафу та пені. Штраф виступає як неустойка, що обчислюється у відсотках від суми невиконаного або неналежно виконаного зобов'язання, тоді як пеня є також неустойкою, але яка обчислюється у відсотках від суми несвоєчасно виконаного грошового зобов'язання за кожен день прострочення виконання. Тобто пеня орієнтується на певні часові критерії, умови щодо забезпечення своєчасного виконання грошового зобов'язання. Цивільно-правове регулювання передбачає і деталізацію неустойки залежно від співвідношення із збитками (штрафна, залікова, виключна та альтернативна) [11, с. 55–56].

У режимі господарсько-правового регулювання правовим засобом відповідальності у сфері господарювання є господарські санкції як засоби впливу на правопорушника, які включають господарсько-адміністративні штрафи, оперативно-господарські санкції, господарсько-організаційні санкції [13, с. 296–297]. Застосування неустойки як штрафної санкції виходить із принципової ідентичності за Цивільним кодексом України і штрафними санкціями за Господарським кодексом України. Штрафні санкції (неустойка) характеризуються швидкістю, зручністю, що обмежується сферою застосування – виключно в договірних відносинах. Відповідальність у режимі господарсько-правового регулювання передбачає застосування оперативно-господарських санкцій, планово-розрахункових санкцій, адміністративно-господарських санкцій, господарсько-адміністративних санкцій, адміністративно-майнових санкцій, господарсько-адміністративного штрафу [13, с. 302–305]. Різновидом господарсько-правових санкцій є адміністративно-господарський штраф. Він реалізується як захід організаційно-правового або майнового характеру стосовно правопорушення суб'єктом господарювання та ліквідацію його наслідків з боку органів державної влади або органів місцевого самоврядування.

На сьогодні конструкція «адміністративно-господарського штрафу» набула сталого характеру. На наш погляд, саме таке формулювання не є безапеляційним. Подібна оцінка пов'язується з тим, що при такому формулюванні об'єднуються певним чином протирічні режими регулювання. Адміністративна природа відносин передбачає окреме коло управлінських відносин, впорядкування яких здійснюється методом владних приписів. «Державне управління здійснюється з метою “впорядкування” різноманітних процесів, що відбуваються в суспільстві, відповідно до правил, закріплених у нормативно-правових актах. У свою чергу, призначенням виконавчої влади є

виконання законів та інших правових актів. Отже, державне управління є формою зовнішнього вияву виконавчої влади» [8, с. 21].

Звісно, виконавча влада не збігається із державним управлінням. Завдання останнього реалізує низка органів, в системі яких органи виконавської влади є лише одним із учасників. Крім цього, важливу роль у державному управлінні відіграють учасники, які фактично встановлюють правила цього (законодавчий орган), органи, які розв'язують спори (суди і т. ін.). Предмет адміністративного права охоплює відносини, які, окрім участі державних органів, передбачають і здійснення недержавними суб'єктами делегованих повноважень органами виконавчої влади. Більш того, до сфери упорядкування поведінки суб'єктів адміністративного права включаються також відносини щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення. Саме тому, визначаючи предмет адміністративного права, логічно виокремити «...суспільні відносини, які виникають з метою реалізації і захисту прав громадян, утворення нормальних умов для функціонування суспільства і держави. Такі відносини пов'язані із: 1) діяльністю органів виконавчої влади; 2) внутрішньо організаційною діяльністю інших державних органів, підприємств, установ, організацій; 3) управлінською діяльністю органів місцевого самоврядування; 4) здійсненням недержавними суб'єктами делегованих повноважень органів виконавчої влади; 5) розглядом справ про адміністративні правопорушення уповноваженими органами» [8, с. 22–24].

Ураховуючи те, що таке коло суспільних відносин, які визначено як предмет адміністративно-правового регулювання, належать до класичного типу публічно-правових відносин, має йтися і про відповідні методи їх упорядкування. Методом публічного регулювання виступає традиційний імперативний метод. Він об'єднує сукупність способів впливу адміністративно-правових норм на регулювання поведінки учасників відносин залежно від місця кожного із них; юридичних фактів, які породжують виникнення та динаміку адміністративно-правових відносин; підстав та засобів захисту прав, інтересів та обов'язків суб'єктів адміністративно-правового регулювання. Важливою особливістю реалізації методу адміністративно-правового регулювання є те, що застосування владних приписів спирається на субординаційні критерії, які передбачають побудову певної ієрархії влади, коли управлінський наказ надходить з гори до низу. «...Під методами адміністративного права слід розуміти сукупність зафіксованих у нормах цієї галузі прийомів (засобів) впливу на суспільні відносини, що становлять її предмет, застосування яких дає змогу створити умови для реалізації і захисту прав громадян, нормального функціонування громадянського суспільства і держави» [8, с. 28].

Господарське регулювання застосування штрафних санкцій

Водночас господарське регулювання передбачає правовий вплив на відносини, які характеризують господарську діяльність методом як імперативного, так і диспозитивного характеру. Представники господарчо-правової науки наголошують, що «з інтеграцією України до світового співтовариства особливої актуальності набуває проблема гармонізації національної нормативної бази стосовно правових систем інших країн. У цьому контексті важливе місце посідає питання уніфікації підходів до регулювання саме господарських відносин» [13, с. 16]. Досліджуючи природу господарсько-правових відносин порівняно з цивільно-правовими, робиться акцент щодо неспроможності охопити останніми весь спектр відносин, що виникають у розмаїтті економічних процесів сучасного суспільства в умовах наявності елементів публічно-правового регулювання в системі господарських процесів.

Господарське право визначається як система норм, що регулюють відносини, які виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання [13, с. 18–19]. Проте складно погодитись із тим, що «...господарське право за предметною ознакою можна визначити як сукупність суспільних відносин, що регулюється нормами господарського права» [13, с. 19]. Певним чином подібне визначення могло б відображати окреме уявлення щодо предмета господарсько-правового регулювання, як такий можна було б виокремити групи однорідних суспільних відносин. Але господарське право – це не відносини, а відповідна сукупність правових норм, які, власне, і спрямовані на регулювання цих відносин.

На наш погляд, господарське право як сукупність правових норм виглядає дещо штучно. Виходячи із використання єдиних, системних однорідних критеріїв щодо розмежування права на галузі традиційно застосовується посилення на характер відносин (предмет регулювання) і метод (засоби, якими здійснюється вплив на поведінку учасників) [14, с. 177–185; 15]. При цьому однорідність має характеризувати не лише суспільні відносини, а й методи, які використовує та чи інша правова галузь. Принциповим у цій ситуації є те, яким чином здійснюється вплив на дії чи бездіяльність учасників відносин: методом наказів (імперативний – властивий для публічного права) чи методом угод (диспозитивний – властивий для приватноправового регулювання). «Метод правового регулювання відносин, що застосовується в господарському праві, характеризується складним поєднанням способів впливу на поведінку учасників господарських відносин. Взаємозв'язок свободи при здійсненні приватних інтересів із державним владним впливом там, де це диктується інтересами держави та суспільства, – характерна

риса господарсько-правового методу» [13, с. 20]. Подібне поєднання прямо протилежних засобів упорядкування поведінки унеможливує формування єдиного галузевого режиму правового регулювання.

Висновки

У роботі досліджено загальний характер штрафу як формалізації несприятливих наслідків для порушників законодавства з умовою виділення спільних та особливих рис, які характеризують фінансові санкції в режимі окремого галузевого регулювання. Уточнено подвійність природи та характеру впливу штрафів у режимі фінансово-правового регулювання, що передбачає об'єднання карального та відновлювального призначення такої санкції. Важливо врахувати, що каральне призначення реалізується стосовно особи, яка здійснила правопорушення, тоді як відновлювальний характер штрафу спрямований на відновлення фінансової спроможності держави та територіальних громад.

Природу фінансових санкцій розглянуто в порівняльно-правовому сенсі в умовах публічних та приватних галузей права. Приватноправове регулювання застосування штрафів породжує системну конструкцію, яка об'єднує спільні риси штрафів у режимі цивільного права і в режимі господарського права. Це саме зумовлює і врахування особливостей, які відрізняють їх одне від одного.

Обґрунтовано позицію стосовно недоцільності застосування комплексних конструкцій, які утворюються шляхом об'єднання публічно-правового та приватноправового регулювання. Про появу таких підходів свідчить конструкція адміністративно-господарського штрафу. Найголовніше заперечення в цій ситуації пов'язано з тим, що адміністративно-правові та господарсько-правові засоби впливу на поведінку учасників відносин різнотипні. У режимі адміністративно-правового регулювання використано сукупність імперативних засобів регулювання поведінки учасників відносин. Господарсько-правові методи правового регулювання не лише допускають, а й передбачають диспозитивні методи регулювання. Поєднання в одній конструкції таких методів навряд чи можливе.

Список використаних джерел

- [1] Кучерявенко М. П. Правова заборона: податковий аспект. *Право України*. 2023. № 7. С. 128–141.
- [2] Кучерявенко М. П., Котенко А. М. До проблеми співвідношення розміру санкцій в режимі досягнення балансу інтересів (на прикладі сплати мита). *Проблеми законності*. 2023. Вип. 162. С. 76–93.
- [3] Kotenko A., Bondarenko I., Kucheryavenko M., Zaverukha O. A Comparison of Tax Compliance Tools in Ukraine with Select European Countries. *European Taxation*. 2023. Vol. 63, No. 10. P. 423–431. <https://doi.org/10.59403/25j8rah>.

- [4] Кучерявенко М. Податкові спори як конфлікт юрисдикції. *Проблемні питання вирішення податкових спорів в умовах воєнного стану* : за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 15 берез. 2024 р. / за ред. А. Бегунца та М. Кучерявенка ; Касац. адміністр. суд у складі Верхов. Суду ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; Другий апеляц. адміністр. суд. Харків : Право, 2024. С. 63–67.
- [5] Golovashevych O., Bondarenko I., Kotenko A., Kucheryavenko M., Zaverukha O. Mediation in the Resolution of Tax Disputes: Advantages, Application Experience, Prospects for Implementation in Ukraine. *Danube*. 2024. Vol. 15, issue 1. P. 73–86. <https://doi.org/10.2478/danb-2024-0004>.
- [6] Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 428 с.
- [7] Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
- [8] Адміністративне право : підручник / Ю. П. Битяк, І. М. Балакарева, І. В. Бойко та ін. ; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2020. 392 с.
- [9] Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Додаток до № 51, ст. 1122.
- [10] Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13–14, 15–16, 17. Ст. 112.
- [11] Цивільне право : підручник : у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, Т. І. Бегова та ін. ; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. Харків : Право, 2011. Т. 1. 656 с.
- [12] Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.
- [13] Господарське право : підручник / Д. В. Задихайло, В. М. Пашков, Р. П. Бойчук та ін. ; за заг. ред. Д. В. Задихайла, В. М. Пашкова. Харків : Право, 2012. 694 с.
- [14] Загальна теорія права : підручник / заг. ред. М. І. Козюби. Київ : Ваіге, 2015. 392 с.
- [15] Теорія держави і права : підручник для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін. ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2015. 368 с.

References

- [1] Kucheryavenko, M.P. (2023). Legal Prohibition: Tax Aspect. *Law of Ukraine*, 7, 128-141.
- [2] Kucheryavenko, M.P., & Kotenko, A.M. (2023). To the problem of the ratio of the amount of sanctions in the mode of achieving a balance of interests (on the example of payment of duties). *Problems of Legality*, 162, 76-93.
- [3] Kotenko, A., Bondarenko, I., Kucheryavenko, M., & Zaverukha, O. (2023). A Comparison of Tax Compliance Tools in Ukraine with Select European Countries. *European Taxation*, 63(10), 423-431. <https://doi.org/10.59403/25j8rah>.
- [4] Kucheryavenko, M.P. (March 15, 2024). Tax disputes as a conflict of jurisdiction. In *Problematic issues of resolving tax disputes in the conditions of martial law: according to the materials of the international science and practice conference*. A. Begunts, M. Kucheryavenka (Eds.) (pp. 63-67). Kharkiv: Pravo.
- [5] Golovashevych, O., Bondarenko, I., Kotenko, A., Kucheryavenko, M., & Zaverukha, O. (2024). Mediation in the Resolution of Tax Disputes: Advantages, Application Experience, Prospects for Implementation in Ukraine. *Danube*, 15(1), 73-86. <https://doi.org/10.2478/danb-2024-0004>.

- [6] Tatsii, V.Ya., Tyutyugin, V.I., & Borisov, V.I. et al. (2020). *Criminal Law of Ukraine: General part*. V.Ya. Tatsii, V.I. Tyutyugin, & V.I. Borisov (Eds.). Kharkiv: Pravo.
- [7] Criminal Code of Ukraine. (2001). *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 25-26, art. 131.
- [8] Bytyak, Yu.P., Balakareva, I.M., & Boyko, I.V. et al. (2020). *Administrative Law*. Yu.P. Bytyak (Ed.). Kharkiv: Pravo.
- [9] Code of Ukraine on Administrative Offenses. (1984). *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukrainian SSR*, ap. to 51, art. 1122.
- [10] Tax Code of Ukraine. (2011). *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 13-14, 15-16, 17, art. 112.
- [11] Borysova, V.I., Spasio-Fateeva, I.V., & Yarotskyi, V.L. (Eds.). (2011). *Civil Law*. (Vols. 1-2). Vol. 1. Kharkiv: Pravo.
- [12] Civil Code of Ukraine. (2003). *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 40-44, art. 356.
- [13] Zadykhailo, D.V., & Pashkov, V.M. (Eds.). (2012). *Commercial Law*. Kharkiv: Pravo.
- [14] Kozyuba, E. (Ed.). (2015). *General Theory of Law*. Kyiv: Waite.
- [15] Petryshyn, O.V., Pogrebnyak, S.P., & Smorodynskyi, V.S. et al. *The theory of the state and law*. O.V. Petryshyn. (Ed.). Kharkiv: Pravo.

Олег Костянтинович Бібік

аспірант кафедри податкового права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

61024, вул. Григорія Сковороди, 77, Харків, Україна

e-mail: bibik.oleg377@gmail.com

ORCID 0009-0003-0455-2232

Oleg K. Bibyk

Postgraduate Student of the Department of Tax Law

Yaroslav Mudryi National Law University

61024, 77 Hryhoriia Skovorody Str., Kharkiv, Ukraine

e-mail: bibik.oleg377@gmail.com

ORCID 0009-0003-0455-2232

Рекомендоване цитування: Бібік О. К. Фінансова санкція як родова та видова конструкція. *Проблеми законності*. 2024. Вип. 166. С. 159–170. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.166.308102>.

Suggested Citation: Bibyk, O.K. (2024). Financial Sanction as a Generic and Specific Construction. *Problems of Legality*, 166, 159-170. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.166.308102>.

Статтю подано / Submitted: 23.06.2024

Доопрацьовано / Revised: 29.07.2024

Схвалено до друку / Accepted: 31.10.2024

Опубліковано / Published: 01.11.2024